

T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

ACELE

Sayı : 26425808-010.07.02/
Konu : Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) Farkındalık Çalışmaları

TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

Adana Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünden alınan 16.03.2020 tarihli ve 27350520 sayılı yazı ile ekleri ilişikte gönderilmiştir.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim

e-imzalıdır

Prof.Dr. Mustafa KİBAR
Rektör

Ek: Yazı Örneği ve Ekleri (52 sayfa)

Dağıtım:

Rektör Yardımcılığı1
Rektör Yardımcılığı2
Rektör Yardımcılığı3
Rektörlük Özel Kalem Şube Müdürlüğüne
Ceyhan Mühendislik Fakültesi Dekanlığına
Ceyhan Veteriner Fakültesi Dekanlığına
Dış Hekimliği Fakültesi Dekanlığına
Eczacılık Fakültesi Dekanlığına
Eğitim Fakültesi Dekanlığına
Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlığına
Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığına
Hukuk Fakültesi Dekanlığına
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Dekanlığına
İlahiyat Fakültesi Dekanlığına
İletişim Fakültesi Dekanlığına
Kozan İşletme Fakültesi Dekanlığına
Mimarlık Fakültesi Dekanlığına
Mühendislik Fakültesi Dekanlığına
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığına
Su Ürünleri Fakültesi Dekanlığına
Tıp Fakültesi Dekanlığına
Ziraat Fakültesi Dekanlığına
Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü
Müdürlüğüne
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Müdürlüğüne
Karataş Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik
Yüksekokulu Müdürlüğüne
Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürlüğüne
Devlet Konservatuvarı Müdürlüğüne
Abdi Sütçü Sağlık Hizmetleri Meslek
Yüksekokulu Müdürlüğüne
Adana Meslek Yüksekokulu Müdürlüğüne
Adana Organize Sanayi Bölgesi Teknik
Bilimler Meslek Yüksekokulu Müdürlüğüne
Aladağ Meslek Yüksekokulu Müdürlüğüne
Ceyhan Meslek Yüksekokulu Müdürlüğüne
İmamoğlu Meslek Yüksekokulu Müdürlüğüne
Karaisalı Meslek Yüksekokulu Müdürlüğüne
Kozan Meslek Yüksekokulu Müdürlüğüne
Pozantı Meslek Yüksekokulu Müdürlüğüne
Tufanbeyli Meslek Yüksekokulu
Müdürlüğüne
Yumurtalık Meslek Yüksekokulu
Müdürlüğüne
Adana Genetik Hastalıkları Tanı ve Tedavi
Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdürlüğüne
Aile Planlaması ve İnfertilite Araştırma ve
Uygulama Merkezi Müdürlüğüne
Arkeolojik Araştırma ve Uygulama Merkezi
Müdürlüğüne
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve
Uygulama Merkezi Müdürlüğüne
Biyoteknoloji Araştırma ve Uygulama
Merkezi Müdürlüğüne
Botanik Bahçesi Uygulama ve Araştırma
Merkezi Müdürlüğüne
Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama
Merkezi Müdürlüğüne
Çocuk Koruma Uygulama ve Araştırma
Merkezi Müdürlüğüne
Eğitim Aile Sağlığı Merkezine
Genetik ve Embriyo Mühendisliği Araştırma
ve Uygulama Merkezi Müdürlüğüne
Göç ve Kalkınma Çalışmaları Uygulama ve
Araştırma Merkezi Müdürlüğüne
Halil Avcı Duyma Engelli ve Özürlüleri
Araştırma ve Uygulama Merkezi
Müdürlüğüne
İstatistik Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdürlüğüne
İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim, Uygulama ve
Araştırma Merkezi Müdürlüğüne
Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama
Merkezi Müdürlüğüne
Kalıtsal Kan Hastalıkları Araştırma ve

Uygulama Merkezi Müdürlüğüne
Kariyer Planlama Araştırma ve Uygulama
Merkezi Müdürlüğüne
Kültürlerarası İletişim Çalışmaları Uygulama
ve Araştırma Merkezi Müdürlüğüne
Makine Alet Cihaz Tasarım İmalat Araştırma
ve Uygulama Merkezi Müdürlüğüne
Organ Nakli Araştırma ve Uygulama Merkezi
Müdürlüğüne
Pamuk Araştırma ve Uygulama Merkezi
Müdürlüğüne
Perinatal Tanı Araştırma ve Uygulama
Merkezi Müdürlüğüne
Pozantı Tarımsal Araştırma ve Uygulama
Merkezi Müdürlüğüne
Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi
Müdürlüğüne
Sağlık Bilimleri Deneysel Uygulama ve
Araştırma Merkezi Müdürlüğüne
Sağlıklı Yaşam ve Spor Bilimleri Uygulama
ve Araştırma Merkezi Müdürlüğüne
Sınav Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdürlüğüne
Stratejik Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdürlüğüne
Sualtı Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdürlüğüne
Subtropik Meyveler Araştırma ve Uygulama
Merkezi Müdürlüğüne
Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma
Merkezi Müdürlüğüne
Tarımsal Yayım Haberleşme Araştırma ve
Uygulama Merkezi Müdürlüğüne
Tropikal Hastalıklar Araştırma ve Uygulama
Merkezi Müdürlüğüne
Tümör Araştırma ve Tedavi Uygulama
Merkezi Müdürlüğüne
Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma
Merkezi Müdürlüğüne
Türkojoloji Araştırmaları Merkezi Müdürlüğüne
Uluslararası Öğrenci Koordinasyon Uygulama
ve Araştırma Merkezi Müdürlüğüne
Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma
Merkezi Müdürlüğüne
Uzay Bilimleri ve Güneş Enerjisi Araştırma
ve Uygulama Merkezi Müdürlüğüne
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölüm
Başkanlığına
Beden Eğitimi ve Spor Bölüm Başkanlığına
Enformatik Bölüm Başkanlığına
Güzel Sanatlar Bölüm Başkanlığına
Türk Dili Bölüm Başkanlığına
Yabancı Diller Bölüm Başkanlığına
Balcalı Hastanesi Başhekimliğine
İç Denetim Birimi Başkanlığına

Hukuk Müşavirliğine
Bilgi İşlem Daire Başkanlığına
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığına
Kütüphane ve Dokümantasyon Daire
Başkanlığına
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına
Personel Daire Başkanlığına
Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığına
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına
Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığına
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Birimine
Bilimsel Araştırma Projeleri
Koordinatörlüğüne
Dış İlişkiler Birimine
Döner Sermaye İşletme Müdürlüğüne
Engelli Öğrenciler Danışma ve Koordinasyon
Birimine
Güvenlik Müdürlüğüne
Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı
Koordinatörlüğüne
Proje Geliştirme ve Koordinasyon Birimine
Merkezi Araştırma Laboratuvarına
Rektörlük Haber Merkezine

T.C.
ADANA VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

Ek-1

Sayı : 68786925
Konu : Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19)
Farkındalık Çalışmaları

DAĞITIM YERLERİNE

Bilindiği üzere Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19), ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde Aralık ayının sonlarında, solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) ile gelişen ve birçok ülkeye yayılan viral bir hastalıktır.

Bu hastalık konusunda ülke genelinde halkımızın bilgilendirilmesi ve farkındalık oluşturulması amacıyla iletişim kampanyası hazırlanmıştır. Bakanlığımızca hazırlanan bilgilendirme materyallerinin halkımıza ulaştırılması amacıyla ülke genelinde yürütülecek kitle iletişimi çalışmaları ile diğer aktivitelerin yanı sıra destek materyallerinin dağıtılması ve bilgilendirme yapılması önem arz etmekte olup, bu hususta kurumların uygulayacakları planlar yazımız ekinde gönderilmiştir.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

e-imzalıdır.
Huriye KÜPELİ KAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ekler:

1)Yazı (4 Sayfa)

Dağıtım:

Adana İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Adana İl Müftülüğü

Adana Alparslan Türkeş Bilim Ve Teknoloji Üniversitesi Rektörlüğü

Çukurova Üniversitesi Rektörlüğü

Adana Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğü

Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Adana İl Garnizon Komutanlığı
Adana Kapalı ve Açık Ceza ve Tutukevi

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü

Sayı : 67598610/
Konu :Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19)
Farkındalık İletişim Çalışmaları

DAĞITIM YERLERİNE

Bilindiği üzere Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19), ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde Aralık ayının sonlarında, solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) ile gelişen ve birçok ülkeye yayılan viral bir hastalıktır.

Bu hastalık konusunda ülke genelinde halkımızın bilgilendirilmesi ve farkındalık oluşturulması amacıyla iletişim kampanyası hazırlanmıştır. İletişim kampanyası kapsamında yürütülecek çalışmalara dair hazırlanan uygulama planı yazımız ekinde sunulmuştur. Planda belirtilen hususların ikinci bir talimata kadar uygulanmasına yönelik azami hassasiyetin ve çabanın gösterilmesi yapılacak çalışmaların başarısını artıracaktır. Sürecin yönetilmesinde kolaylık sağlayacak görevli bir personelin iletişim bilgilerinin sggm@saglik.gov.tr e-posta adresine bildirilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Dr. Fahrettin KOCA
Sağlık Bakanı

Ek: İletişim Kampanyası Uygulama Planı (4 sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
81 İl Valiliği

Bilgi:
A planı

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

COVID-19 **(SARS-CoV2 ENFEKSİYONU) Rehberi**

11 Mart 2020 Versiyonu

COVID-19 (SARS-CoV2 Enfeksiyonu) Rehberi ve Sunumları;

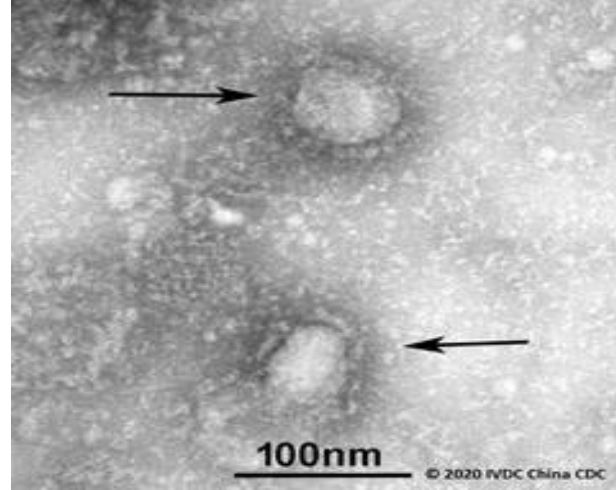
Yeni bilgiler eklendikçe güncellenmekte olup HSGM resmi web sayfasından yayınlanmaktadır.

(www.hsgm.saglik.gov.tr)

Coronavirüsler

- Tek zincirli, pozitif polariteli, zarflı RNA virüsleri
- *Coronaviridae* ailesi içinde

Coronaviruser

- Soğuk algınlığına neden olan coronavirusler: Her yıl genellikle mevsimsel grip döneminde
 - HCoV-229E
 - HCoV-OC43
 - HCoV-NL63
 - HKU1-CoV
- Ağır Akut Solunum Sendromuna neden olan: SARS-CoV
- Orta Doğu Solunum Sendromuna neden olan: MERS-CoV

Yeni Coronavirus (SARS-CoV-2)

- Beta-coronavirus ailesi içinde: SARS-CoV ve MERS-CoV da aynı aile içinde
- Fatalite hızı
 - SARS salgınında %11
 - MERS-CoV'da %35-50
 - SARS-CoV-2'de %3,8 (eldeki verilere göre)

Epidemiyoloji

31 Aralık 2019 DSÖ:

- Çin Ülke Ofisi, Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde
- Etiyolojisi bilinmeyen pnömoni vakalarını bildirimini
- Wuhan Güney Çin Deniz Ürünleri Şehir Pazarında (farklı hayvan türleri satan bir toptan balık ve canlı hayvan pazarı) çalışanlarda kümelenme

13 Ocak 2020: İlk impoite vaka- Tayland

7 Ocak 2020 Etkenin Tanımlanması:

- Daha önce insanlarda tespit edilmemiş
- Yeni bir coronavirus olarak tanımlanmış

Enfeksiyon Kaynağı

- Henüz netlik kazanmamış
- SARS-CoV-2'nin kökeni hala araştırılmakta
- Eldeki veriler, Deniz Ürünleri Toptan Satış Pazarında yasadışı olarak satılan vahşi hayvanları işaret etmekte

Bulaşma Yolu

- Hastalık esas olarak **damlacık yoluyla** bulaşmaktadır
- Virüs, hasta bireylerden öksürme, hapşırma yoluyla ortaya saçılan damlacıklarla ve hastaların kontamine ettiği yüzeylerden (eller ile göz, ağız, burun mukozasına temasla) bulaşabilir
- Asemptomatik kişilerin solunum yolu salgılarında virus tespit edilebilmekte, ancak esas bulaşma hasta bireylerden olmaktadır.

İnkübasyon Süresi ve Bulaştırıcılık Süresi

İnkübasyon Süresi

- Ortalama 5-6 gün (2-14 gün) olduğu gözlenmiştir.

Bulaştırıcılık Süresi

- Kesin olarak bilinmemektedir.
- Semptomatik dönemden 1-2 gün önce başlayıp semptomların kaybolmasıyla sona erdiği düşünülmektedir.

Hastalığın Klinik Özellikleri

- Solunum semptomları; ateş, öksürük ve dispne (nefes darlığı) vb.
- Daha ciddi vakalarda; pnömoni, ağır akut solunum yolu enfeksiyonu, böbrek yetmezliği ve hatta ölüm
- Asemptomatik kişiler solunum yolunda virus taşımakla birlikte majör bulaş yolu değil

Olası Vaka

A:

- Ateş ve akut solunum yolu hastalığı belirti ve bulgularından en az biri (öksürük ve solunum sıkıntısı),
VE
- Klinik tablonun başka bir etiyoloji ile açıklanamaması
VE
- Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde yurt dışında bulunma öyküsü

VEYA

Olası Vaka

B:

Akut solunum yolu hastalığı belirti ve bulgularından en az biri (öksürük ve solunum sıkıntısı),

VE

Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde doğrulanmış COVID-19 vakası ile yakın temas eden

VEYA

Olası Vaka

C:

- Ateş ve ağır akut solunum yolu enfeksiyonu belirti ve bulgularından en az biri (öksürük ve solunum sıkıntısı),
VE
- Hastanede yatış gerekliliği varlığı (SARI)*,
VE
- Klinik tablonun başka bir neden/hastalık ile açıklanamaması

**SARI → son 14 gün içinde gelişen akut solunum yolu enfeksiyonu olan bir hastada, ateş, öksürük ve dispne, takipne, hipoksemi, hipotansiyon, akciğer görüntülemesinde yaygın radyolojik bulgu ve bilinç değişikliği nedeniyle hastaneye yatış gerekliliği*

Kesin Vaka

Olası vaka tanımına uyan
olgulardan moleküler yöntemlerle
SARS-CoV-2 saptananlar

Vaka Takip Algoritması

VAKA TAKİP ALGORİTMASI

OLASI VAKA

Tanımlandığı anda İl Sağlık Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Birimi bilgilendirilir. Vakanın yönetimi İl Sağlık Müdürlüğü koordinasyonunda yürütülür.

SAĞLIK KURUMU

- Hastane tarafından İl Sağlık Müdürlüğü'ne (İSM) olası vaka en hızlı şekilde ihbar edilir.
- Bildirim, Bulaşıcı Hastalıklar Bildirim Sistemi kapsamında U07.3 ICD 10 tanı kodu kullanılarak yapılır.
- Hastaya standart, temas ve damlacık korunma önlemlerinin sağlanması, hastanede tek kişilik odada numune sonuçları çıkana kadar izole edilir.
- Uygun numune alınarak uygun şartlarda saklanır.*
- COVID-19 Vaka Bilgi Formu doldurulur (Form İZCİ'ye de girilir).
- Form ve numune ivedilikle İl Sağlık Müdürlüğü'ne ulaştırılır.
- Olası Vaka, 2. ve 3. basamak hastanelerde takip edilir.
- Kesinleşen vakalar 2. ve 3. basamak hastanelerde yada ildeki belirlenmiş hastanelerde takip edilir.
- Kesinleşen vakalardan yoğun bakım ihtiyacı olan hastalar 2. ve 3. düzey yoğun bakım ünitelerinde izolasyon odalarında takip edilir.

İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

- Olası vaka bilgi formunun bir nüshası ve numune ivedilikle laboratuvara ulaştırılır.
- Formun bir nüshası e-posta ile HSGM Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi Başkanlığı'na gönderilir.
- İZCİ'ye gelen vaka bildirimini ile ilgili süreçler sürdürülür.
- Vaka kümelenmesi şüphesinde vakalar arasında epidemiyolojik bağlantı araştırılır.
- HSGM Resmi İnternet Sayfasında yer alan "Temaslı izlem formu" vakanın her bir teması için ayrı ayrı doldurulur.
- Referans Laboratuvarı'ndan alınan numune sonuçları Sağlık Kurumları'na iletilir.

REFERANS LABORATUVARLARI

İSM tarafından iletilen numuneler analiz edilir. Sonuçlar İSM ve HSGM Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi Başkanlığı'na bildirilir.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BULAŞICI HASTALIKLAR DAİRESİ BAŞKANLIĞI
e-posta: hsgm.covid19@saglik.gov.tr

*Numune solunum yolu sürüntüsü olarak Viral Transport Besiyeri (VTM) ile alınır. Trakeal aspirat, bronkoskopik örnek, balgam alınacak ise steril, vida kapaklı ve sızdırmaz kaplara 2-3 ml alınmalıdır. Tüm örnekler alındıktan hemen sonra buz dolabında (2-8°C arası) muhafaza edilmelidir ve ivedilikle laboratuvara ulaştırılmalıdır.

OLASI VAKA

Tanımlandığı anda İl Sağlık Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Birimi bilgilendirilir.
Vakanın yönetimi İl Sağlık Müdürlüğü koordinasyonunda yürütülür.

SAĞLIK KURUMU

- Hastane tarafından İl Sağlık Müdürlüğü'ne (İSM) olası vaka en hızlı şekilde ihbar edilir.
- Bildirim, Bulaşıcı Hastalıklar Bildirim Sistemi kapsamında U07.3 ICD 10 tanı kodu kullanılarak yapılır.
- Hastaya standart, temas ve damlacık korunma önlemleri alınarak, hasta tek kişilik odada numune sonuçları çıkana kadar izole edilir.
- Uygun numune alınarak uygun şartlarda saklanır.*
- COVID-19 Vaka Bilgi Formu doldurulur (Form İZCİ'ye de girilir).
- Form ve numune ivedilikle İl Sağlık Müdürlüğü'ne ulaştırılır.
- Olası Vaka, 2. ve 3. basamak hastanelerde takip edilir.
- Kesinleşen vakalar . ve 3. basamak hastanelerde ya da ildeki belirlenmiş hastanelerde takip edilir.
- Kesinleşen olgulardan yoğun bakım ihtiyacı olan hastalar 2.-3. düzey yoğun bakım ünitelerinde izolasyon odalarında takip edilir.

İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

- Olası vaka bilgi formunun bir nüshası ve numune ivedilikle laboratuvara ulaştırılır.
- Formun bir nüshası e-posta ile HSGM Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi Başkanlığı'na gönderilir.
- İZCİ'ye gelen vaka bildirimini ile ilgili süreçler sürdürülür.
- Vaka kümelenmesi şüphesinde vakalar arasında epidemiyolojik bağlantı araştırılır.
- HSGM Resmi İnternet Sayfasında yer alan "Temaslı izlem formu" vakanın her bir teması için ayrı ayrı doldurulur.
- Referans Laboratuvarı'ndan alınan numune sonuçları Sağlık Kurumları'na iletilir.

REFERANS LABORATUVARLARI

İSM tarafından iletilen numuneler analiz edilir. Sonuçlar İSM ve HSGM Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi Başkanlığı'na bildirilir.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BULAŞICI
HASTALIKLAR DAİRESİ BAŞKANLIĞI
e-posta: hsgm.covid19@saglik.gov.tr

1. Basamak Sağlık Kuruluşlarında Vaka Yönetimi Akış Şeması (Aile Sağlığı Merkezi)

2. ve 3. Basamak Sağlık Kuruluşlarında Vaka Yönetimi Akış Şeması

ATEŞ VE/VEYA SOLUNUM YOLU ENFEKSİYONU
BULGULARI (ÖKSÜRÜK, NEFES DARLIĞI) VAR MI?

EVET

HASTAYA TIBBİ MASKE TAKILARAK
DİĞER HASTALARDAN AYRI BİR MUAYENE BİRİMİNE ALINIR.

COVID-19 OLASI OLGU TANIMINA UYUYOR MU?

EVET

BAŞVURDUĞU HASTANEDE, BU HASTALAR İÇİN
DAHA ÖNCE BELİRLENMİŞ OLAN BİRİMDE/ALANDA
İZOLE EDİLİR. DAMLACIK VE TEMAS İZOLASYON KURALLARI
UYGULANARAK İZLENİR.

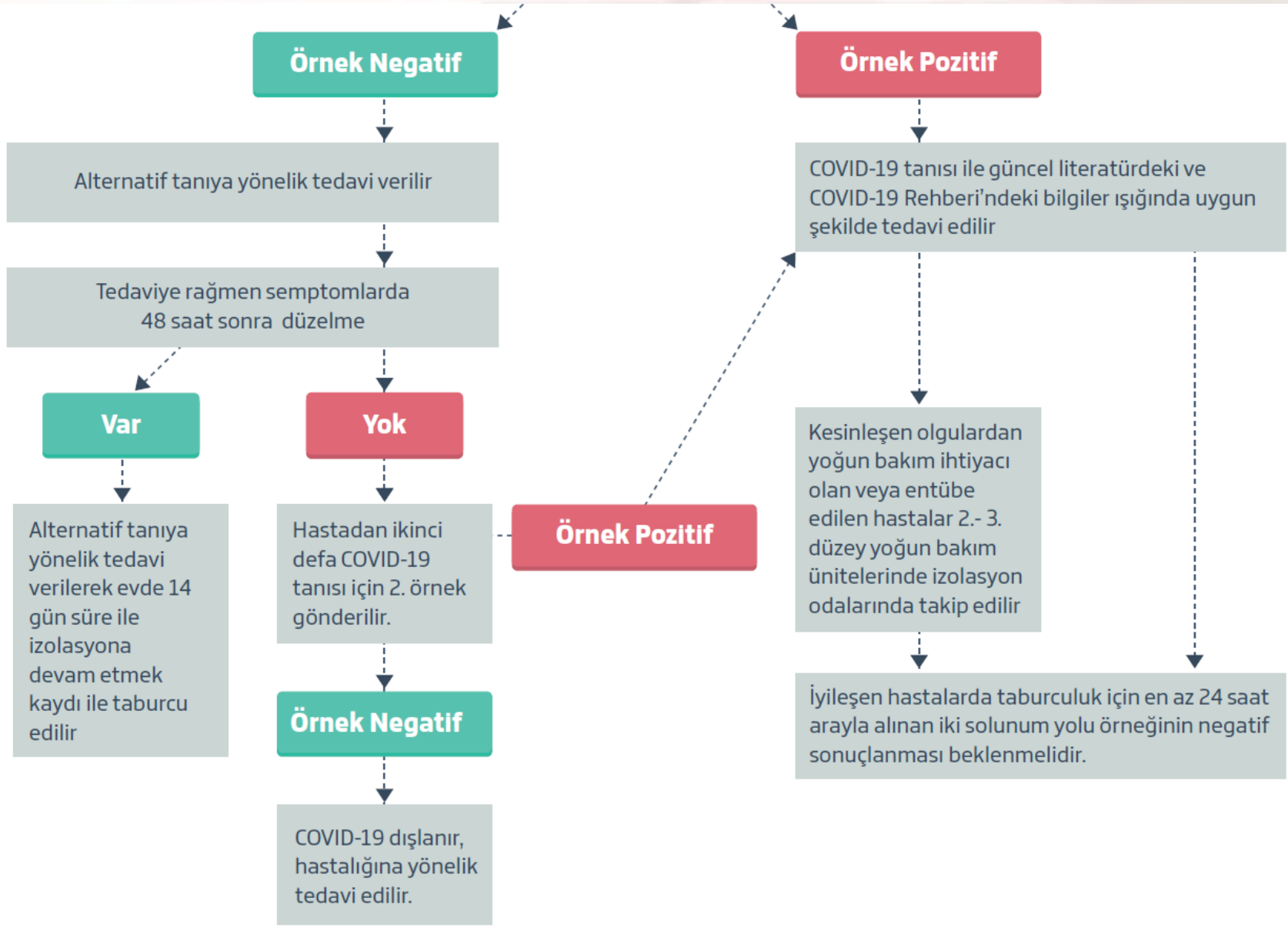
HASTADAN COVID-19 REHBERİ'NE GÖRE
SOLUNUM YOLU ÖRNEĞİ ALINIR.

Örnek Negatif

Örnek Pozitif

2. ve 3. Basamak Sağlık Kuruluşlarında Vaka Yönetimi Akış Şeması

Semptomu Olan Hasta Uçakta Saptanırsa

- Pilot tarafından vaka kuleye bildirilir.
- Kule tarafından olay havalimanı sağlık denetleme merkezine/havalimanı operasyon merkezine bildirilir.
- Tüm yolculara yolcu iletişim bilgi kartı doldurulur.
- İki ön, iki arka ve iki yan koltuk yolcu bilgisi alınır.
- Sağlık Denetleme Merkezi vakayı uçakta değerlendirir.
- Sağlık Denetleme Merkezi İl Sağlık Müdürlüğü ve 112 Komuta Merkezine bilgi verir.
- Ulusal/Uluslararası Sivil Havacılık otoritelerinin ve kuruluşlarının önerdiği bulaşıcı hastalıklara yönelik prosedürler uygulanır.
- Sağlık Denetleme Merkezi vakayı değerlendirdikten sonra, olası vaka formu ile vakayı 112'ye teslim eder.
- Vaka, 112 vasıtasıyla multidisipliner şartlara sahip hastanelere transfer edilir.
- Hasta burada Olası Vaka Takip Algoritmasına uygun yönetilir.

Semptomu Olan Hasta Havalimanında Saptanırsa

- Dış hatlar gelen yolcu terminalinde mümkün olan en erken noktalarda termal kamera sistemi yerleştirilir
- Termal kamera başında eğitimli, tıbbi maskesi, steril olmayan eldiveni ve gözlüğü olan en az iki personel bulunmalıdır
- Termal kamerada ateş tespit edilen kişilerin;
veya
- Havalimanı içinde uçak bekleme, dinlenme vb. alanlarında, ateş ve/veya solunum yolu semptomları gösteren kişilerin;
tıbbi maske takması sağlanır

Semptomu Olan Hasta Havalimanında Saptanırsa

1) Kişi Olası Vaka Tanımına Uyuyorsa

- Kişi sağlık denetleme merkezine götürülür
- Kişi Sağlık Denetleme Merkezi personeli tarafından değerlendirilir
- Olası vaka tanımına uyan kişilerin, İl Sağlık Müdürlüğü ve 112 komuta merkezine bilgi verilip “Olası Vaka Bilgi Formu” ile 112 Acil Sağlık Hizmetleri aracılığıyla hastaneye nakli sağlanır
- 112 vasıtasıyla olanakları uygun multidisipliner şartlara sahip hastanelere transfer edilir
- Kişinin geldiği havayolu ile temas geçilerek kişinin iki ön, iki arka ve iki yan koltuk yolcu bilgisi alınır ve temaslı takibi için İl Sağlık Müdürlüğüne iletilir
- Vaka Takip Algoritmasına uygun yönetilir
- Numune sonucu İl Sağlık Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Birimi tarafından Sağlık Denetleme merkezine bildirilir
- Olası vaka bilgileri günlük olarak İl Sağlık Müdürlüğü’ne bildirilir

Semptomu Olan Hasta Havalimanında Saptanırsa

2) Kişi Olası Vaka Tanımına Uymuyorsa;

- Transit yolcu ise bilgilendirme yapılarak uçuşuna izin verilir.
- Transit yolcu dışındaki kişilerin kaydı tutularak genel bilgilendirme yapılır, ülkeye girişine izin verilir.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI GÜNEŞLİ YEREL YAKINDIĞI		2019 Yeni Koronavirüs Enfeksiyonu (COVID-19) VAKA BİLGİ FORMU	Güncelleme Tarihi: 06/03/2020 Sayfa No:1/1	
HASTA KİMLİK BİLGİLERİ	İli adı:	Formun doldurulma tarihi:/...../20.....		
	Adı ve Soyadı:	TC Kimlik/Pasaport No:		
	Doğum Tarihi:/...../.....	Mesleği:		
	Cinsiyeti: ☐ Erkek ☐ Kadın	Halen yaptığı iş:		
	İkamet Adresi:			
Ev Tel.:	Cep Tel.:			
VAKA TİPİ	☐ Ayaktan	☐ Yatan	☐ Yoğun Bakım (.....Yoğun Bakımı) Yatış tarihi :/...../20.....	
		☐ Servis (.....Servisi)	Yatış tarihi :/...../20.....	
Solunum yolu enfeksiyonu nedeniyle mi hastaneye yatırıldı? (Hayır ise yatış nedenini yazınız)				
☐ Evet ☐ Hayır (.....)				
KLİNİK BELİRTİ/ BULGULAR	İlk Semptomun Başlama Tarihi:/...../20.....			
	☐ Ateş (.....°C)	☐ Öksürük	☐ Solunum Sıkıntısı ☐ Boğaz Ağrısı	
☐ Ateş Öyküsü	☐ Kirginlik	☐ Baş Ağrısı	☐ Kusma	
☐ İshal	☐ Miyalji	☐ Karın Ağrısı		
☐ Diğer belirti ve bulgular (Belirtiniz):.....				
RISK FAKTÖRLERİ	☐ Kardiyovasküler hastalık (Belirtiniz):.....			
	☐ Kronik respiratuvar hastalık (Belirtiniz):.....			
	☐ DM (Belirtiniz):.....			
	☐ Kanser (Belirtiniz):.....			
	☐ Hipertansiyon ☐ Halen gebe (..... haftalık /..... aylık) ☐ Sigara kullanımı (..... paket gün /..... yıl)			
☐ Diğer hastalıklar (Belirtiniz):.....				
Diğer	☐ Eşlik eden komplikasyon (Belirtiniz):.....			
EPİDEMİYOLOJİK HİKÂYE	Çevresinde benzer hastalık tablosu olan kişi var mı? ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bilinmiyor			
	Semptomların başlamasından önceki 14 gün içinde, aile bireyleri veya kendisinin Türkiye dışındaki bir ülkede bulunma öyküsü var mı? ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bilinmiyor			
	Seyahat öyküsü var ise, gidilen yer/yerler			
	Gidiş tarihi			Dönüş tarihi
	1-...../...../20.....		/...../20.....
2-...../...../20.....		/...../20.....	
3-...../...../20.....		/...../20.....	
4-...../...../20.....		/...../20.....	
LABORATUVAR İSTEM BİLGİLERİ	Örnek cinsi (Seçiniz)		Örnek alma tarihi :/...../20.....	
	☐ Kombine burun ve boğaz sürüntüsü	☐ Nazofaringeal/nazal aspirat	☐ Balgam	
	☐ Boğaz sürüntüsü	☐ Burun sürüntüsü		
	☐ Nazofaringeal sürüntü	☐ Trakeal aspirat		
	☐ Diğer (Belirtiniz):.....			
Ek Bilgi	Hekimin hastaya ilişkin ek olarak belirtmek istediği konular			
HEKİM VE KURUM BİLGİLERİ	Kurum adı:		İmza	
	Hekim Adı, Soyadı:			
	Tel No:			
	e-posta:			

Vaka Bilgi Formu

Güncel Vaka Bilgi Formuna
HSGM web sitesinden
ulaşılabilir

Olası Vaka'nın solunum yolu
numunesi Vaka Bilgi Formu
ile birlikte «İl Sağlık
Müdürlüğü» aracılığıyla
gönderilmelidir

Form **TAM** ve **EKSİKSİZ** olarak
doldurulmalıdır

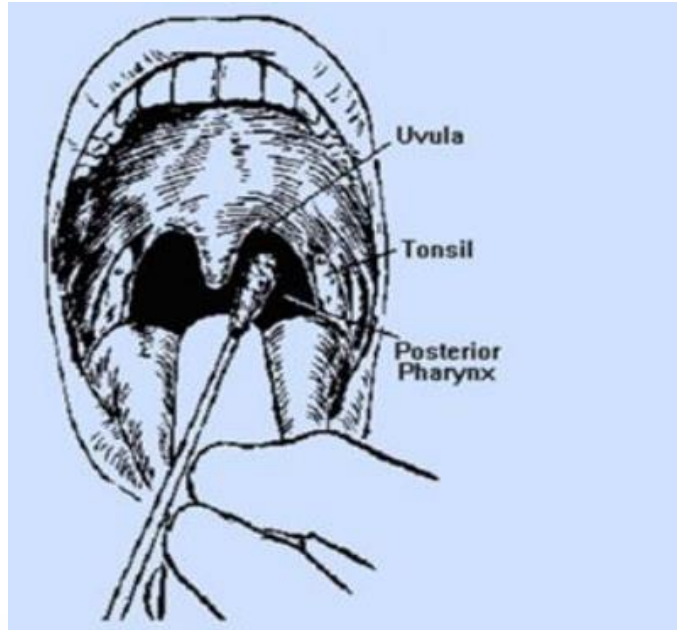

NUMUNE

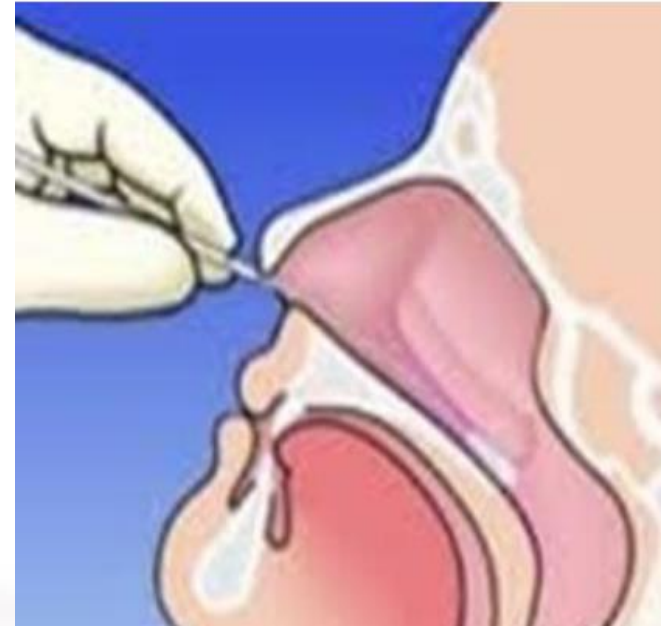

Numune Alınması

- Alt solunum yollarından **trakeal aspirat** veya **bronkoskopik örnekler** tercih edilmeli
- Alt solunum yollarından alınamadığı durumlarda veya alt solunum yolu semptomları olmayan vakalardan **nazofaringeal yıkama örneği** ya da **nazofaringeal ve orofaringeal sürüntü** birlikte gönderilmelidir.

Boğaz sürüntüsü alınması

Burun sürüntüsü alınması

Numune Alımı ve Gönderilmesi Sırasında Güvenlik Prosedürleri

- Alınan tüm numunelerin potansiyel olarak enfeksiyöz olduğu düşünülmeli,
- Numune alma işlemi damlacık / aerosolizasyona neden olan işlem olarak kabul edilmeli
- **Numune alan kişiler,**
 - Tek kullanımlık önlük, N95/FFP2 veya N99/FFP3 maske, gözlük veya yüz koruyucu, eldiven kullanmalıdır.
 - Eldiven öncesi ve sonrası el hijyeni sağlanmalıdır.

TEMASLI TAKİBİ

Temaslılara Yönelik Yapılması Gerekenler

- Temas etmiş kişiler ve temasın özellikleri (yakın temas kriteri olup olmadığı) belirlenerek iletişim bilgileri kayıt altına alınır.
- Olası vakanın test sonucu çıkana kadar yakın temaslılara yönelik herhangi bir önlem alınmaz.
- Olası vakanın test sonucu **negatif** gelirse temaslılarla ilgili herhangi bir işlem yapılmaz.

Temaslılara Yönelik Yapılması Gerekenler

- Olası vakanın test sonucu **pozitif** gelirse;
 - Yakın temaslılar; evde 14 gün boyunca ateş ve/veya solunum semptomları açısından takip edilir.
Evde temaslı takibi konusunda sözlü ve yazılı olarak bilgilendirilir. Onamı alınır.
Gerekli görülen durumlarda sağlık müdürlüğü tarafından aktif takip (telefon veya ziyaret ile) yapılabilir.
 - Temaslılar; 14 gün boyunca kendilerini ateş ve solunum semptomları açısından takip etmek üzere bilgilendirilir.
 - Temaslı veya yakın temaslılarda 14 günlük takip süresi içerisinde ateş ve/veya solunum semptomları (öksürük, nefes darlığı) gelişirse maske takarak sağlık kuruluşuna başvurması sağlanır. Olası vaka algoritmasına göre yönetilir.

Yakın Temaslı

- Kesin veya olası bir vakaya damlacık enfeksiyonuna yönelik korunma önlemleri alınmadan doğrudan bakım sağlayan, COVID-19 ile enfekte sağlık çalışanları ile birlikte çalışan, veya Hasta ziyaretinde bulunma gibi sağlık merkezi ilişkili maruziyeti olan kişiler
- COVID-19 hastasıyla okul öncesinde ve okul çocuklarında aynı sınıfı paylaşan öğrenciler ve öğretmenler
- COVID-19 hastasıyla ile direkt temas eden (örn. el sıkışan) kişiler

Yakın Temaslı

- COVID-19 hastasının salgıları (tükürük, balgam vb) ile korunmasız temas eden kişiler
- COVID-19 hastasıyla 1 metreden daha yakın mesafede 15 dakikadan uzun süreyle yüz yüze kalan kişiler
- COVID-19 hastasıyla aynı kapalı ortamda (hastane veya banka bekleme salonları, otobüs, servis vb ulaşım araçları) 1 metreden yakın ve 15 dakika veya daha uzun süre bir arada kalan kişiler.
- COVID-19 hastasıyla aynı uçakta seyahat eden yolculardan iki ön, iki arka ve iki yan koltukta oturan kişiler
- COVID-19 hastasıyla aynı evde yaşayanlar
- COVID-19 hastasıyla aynı ofiste çalışanlar

Temaslı

- COVID-19 hastasıyla aynı kapalı ortamda (hastane veya banka bekleme salonları, otobüs, servis vb ulaşım araçları) 1 metreden uzak mesafede bulunmuş kişiler.
- COVID-19 hastasıyla aynı kapalı ortamda (hastane veya banka bekleme salonları, otobüs, servis vb ulaşım araçları) 15 dakikadan kısa süre bulunmuş kişiler.
- COVID-19 hastasıyla 1 metreden daha yakın mesafede 15 dakikadan kısa süreyle **yüz yüze kalan** kişiler.

Uçak Temaslısı

- COVID-19 kesin veya olası tanısı konan vakalar ile aynı uçakta seyahat etmiş olan yolculardan
 - İki ön, iki arka, iki yan koltuktaki yolcular
 - Temastan iki hafta sonrasına kadar takip edilmeli

Temaslı Algoritması, İl Sağlık Müdürlüğü

- Tüm yakın temaslı/uçak temaslı tanımasına uyan kişiler İl Sağlık Müdürlüğü'nce tespit edilir.
- Tespit edilen kişiler liste haline getirilerek, son temaslarından sonraki 14 gün boyunca telefon aracılığıyla takip edilir.
- Temaslılar; özellikle ateş ve solunum semptomları açısından izlenmeli; ancak bu kişilerde titreme, vücut ağrıları, boğaz ağrısı, baş ağrısı, ishal, mide bulantısı/kusma ve burun akıntısı gibi diğer semptomlar da dikkate alınarak telefonla günlük olarak takip edilmeli, gerekirse evde ziyaret edilmelidir.

Temaslı Algoritması, İl Sağlık Müdürlüğü

- Temaslı incelemesi amacıyla HSGM resmi internet sayfasında yer alan “Temaslı izlem formu” vakanın her bir temaslısı için ayrı ayrı doldurulur.
- Belirlenen temaslıların başka bir nedenle hastaneye yatışı gerekmiyorsa 14 gün boyunca mümkün olduğu kadar evde kalması ve toplu alanlardan uzak durması istenir. Toplu alanlara gitmesinin zorunlu olduğu hallerde ise tıbbi maske takması istenir.
- Semptom gelişmesi durumunda Olası Vaka Algoritmasına uygun olarak hareket edilir.

ENFEKSİYON KONTROLÜ VE İZOLASYON

Sağlık Kurumuna Başvuran Hastaların Yönetimi

Hastalığın yayılımını kontrol altında tutmaya yönelik olarak

- Olası ve kesin vakaların mümkün olduğu kadar öncesinde bilgilendirme ile hastanede ayrı alanlara başvurmaları sağlanmalı
- Mümkün olduğunca bu hastaların muayene, tetkik ve bakımları sırasında ortamda o sırada gerekli olmayan kişiler bulundurulmamalı
- Tetkiklerde öncelik verilmesi sağlanmalı
- Bakım verecek personel mümkünse ayrılmalı
- Olası/kesin COVID-19 vakasına ait atıklar tıbbi atık yönetmeliğine göre bertaraf edilmeli
- COVID-19 enfeksiyonu olan hasta ile ilgilenen sağlık çalışanı kendisinde, hasta kişi ile temasından sonraki 14 gün içinde, akut hastalığı düşündürecek herhangi bir bulgu veya semptom görürse mutlaka ilgili hekimlere haber vermeli ve gerekli önlemler alınmalı

Evde Hasta İzlemi

- Olası/Kesin vaka ile teması (yakın temaslı/uçak temaslı) olanlar 14 gün süreyle izlenir.
- COVID-19 enfeksiyonu için doğrulama sürecindeki vakalar ile yakın temas edenler;
 - temas ettikleri hastanın numune sonucu negatif ise izlem sonlandırılır;
 - pozitif gelirse izleme 14. güne kadar devam edilir.

Evde Hasta İzlemi

- Evde izlenen temaslılar İl Sağlık Müdürlüğü tarafından telefonla takip edilmeli
- Temaslı izlem süresini mümkünse evde geçirmesi uygun
- Başka kişi/kişiler ile aynı ortamı paylaştığı (ev, sokak, hastane vb.) zaman tıbbi maske takmalı
- Ev halkına bulaşma riskini önlemek için evde takipli hastalar mümkünse evindeki diğer kişilerden farklı bir odada, mümkün değil ise iyi havalandırılan bir odada oturmalı, diğer kişilerden en az 1 metre uzakta olmalı ve tıbbi maske takmalı, maskenin nemlenmesi halinde yenisi ile değiştirmeli

Evde Hasta İzlemi

- Eve, ziyaretçi kabul edilmemeli
- Temaslı ev içindeki hareketi sınırlandırılmalı; tuvalet, banyo gibi ortak kullanılan alanlar iyi havalandırılmalı
- Temaslı, kişisel eşyalarını başkaları ile paylaşmamalı, ev halkının bardak, tabak, havlu gibi eşyalarını kullanmamalı; eğer kullanması gerekirse bu eşyaları iyice su ve sabunla yıkamalı.
- Vakanın kullandığı kıyafet ve çarşaf, nevresim gibi tekstil ürünleri 60-90°C'de normal deterjan ile yıkanmalı
- Banyo ve tuvaletler günde en az bir kez sulandırılmış çamaşır suyuyla (1:100 normal sulandırmada) (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) temizlenmeli

Evde Hasta İzlemi

- Banyo ve tuvaletler günde en az bir kez sulandırılmış çamaşır suyuyla* (**1:100** normal sulandırmada)
- Solunum yolu sekresyonları veya vücut çıkartıları ile kontamine olması mümkün olan tüm yüzeyler (**1:100** normal sulandırmada) sulandırılmış çamaşır suyuyla*
- Belirgin şekilde kirlenme olduğunda ise (**1:10** normal sulandırmada) sulandırılmış çamaşır suyuyla* temizlenir.

- Çamaşır suyu hazırlama oranları (%10'luk):
- 1/10'luk çamaşır suyu hazırlanışı: 1 ölçü çamaşır suyu +9 ölçü su (5000-6000 ppm klor açığa çıkarır)
- 1/100'lük çamaşır suyu hazırlanışı: 1 ölçü çamaşır suyu + 99 ölçü su (500-600 ppm klor açığa çıkarır)

*Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9

Vaka Görülen Ülkelere Gidecek Kişilerin Yapması Gerekenler

- Yüksek vaka sayısı veya hızlı vaka artışının görüldüğü ülkelere seyahatler mümkünse ertelenmeli
- Zorunluluk durumlarında seyahat planlayanlar için aşağıdaki uygulamalar önerilir;
 - Hasta insanlarla temastan kaçınılmalı (mümkün ise en az 1 metre uzakta bulunulmalı).
 - Hastaların yoğun olarak bulunması nedeniyle mümkün ise sağlık merkezlerine gidilmemeli, sağlık kuruluşuna gidilmesi gereken durumlarda diğer hastalarla temas en aza indirmeli

Vaka Görülen Ülkelere Gidecek Kişilerin Yapması Gerekenler

- Gıda güvenliği önerilerine dikkat edilmeli
 - Çiğ süt ve hayvansal ürünler tüketilmemeli
 - Çiğ tüketilecek sebze ve meyveleri iyice yıkayarak tüketilmeli vb.
- Yabani ve evcil hayvanlar (canlı veya ölü) ile temastan kaçınılmalı
- El hijyenine dikkat edilmeli
 - Eller sık aralıklarla temizlenmeli
 - Eller en az 20 saniye sabun ve suyla yıkanmalı,
 - Sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalı
 - Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir

Vaka Görülen Ülkelere Gidecek Kişilerin Yapması Gerekenler

- Özellikle solunum bulguları (ateş, burun akıntısı, burun tıkanıklığı, hapşırma, öksürme, boğaz ağrısı gibi) varlığında,
 - Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağzın tek kullanımlık kağıt mendil ile kapatılmalı,
 - Kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda dirsek içi kullanılmalı,
 - Eller sık olarak yıkanmalı,
 - Mümkünse kalabalık yerlere girilmemeli,
 - Eğer girilmek zorunda kalınıyorsa ağzın ve burun kapatılmalı, mümkünse tıbbi maske kullanılmalı
- Hasta olmayan kişilerin maske takmasına gerek yoktur
- **Yolculuk dönüşü 14 gün içinde ateş, öksürük, solunum sıkıntısı gelişirse sağlık kuruluşuna başvurmaları ve seyahat öyküsünü bildirmeleri gereklidir**

Özet

- Olası Vaka tanımına uyan hasta;
 - İzole edilmeli
 - Numune alınmalı
- **N95/FFP2 veya N99/FFP3 maske:** Damlacık/aerosolizasyona neden olan işlemler (aspirasyon, bronkoskopi ve bronkoskopik işlemler, entubasyon, solunum yolu numunesi alınması) sırasında (diğer koruyucu ekipmanın yanında) kullanılmalı,
- Diğer durumlarda **tıbbi maske (cerrahi maske)** tercih edilmeli
- Yakın Temaslı veya Uçak Temaslı takibi telefonla her gün yapılmalı
- Eller sık sık sabun ve suyla yıkanmalı

COVID-19 (SARS-CoV2 Enfeksiyonu) Rehberi ve Sunumları;

Yeni bilgiler eklendikçe güncellenmekte olup HSGM resmi web sayfasından yayınlanmaktadır.

(www.hsgm.saglik.gov.tr)

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ